

Veehouder Hendry van Ittersum ziet kansen voor medicinale kruiden

'Kruiden vullen antibiotica aan'

De stal is vol, de grond is vol en er is een tweede tak. Een kruispunt, zo omschrijft veehouder Hendry van Ittersum in Mastenbroek (OV) zijn situatie. „De kop van de financiering is er net af, maar ik zal toch eens moeten investeren in een nieuwe stal of robot.” De ‘gulden middenweg’ waarover zijn vader het vroeger had, wordt steeds aantrekkelijker. Al had hij nooit gedacht aan Indiase kruiden als aanvulling op antibiotica.

Hendry van Ittersum in Mastenbroek bezocht vorig jaar India om te kijken of kruidenmengsels een alternatief voor antibiotica kunnen zijn. Nog steeds reageren veel boeren daar wat lacherig op, maar tonen ook interesse. „Er zijn bij CZ Rouveen nu al 10 workshops met elk 10 boeren gegeven door de dierenartsen Hans Mij Blijvink en Maria Groot, die er ook bij waren in Bangalore.”

Tekst: Lauk Bouhuijzen
Beeld: Ellen Meinen

Hij is nog jong, 34 jaar, maar toch al 16 jaar boer op boerderij 'Het Asjesgoed' in de weidse Mastenbroeker polder. Het jong overlijden van zijn vader maakte die stap voor Hendry van Ittersum in 1999 noodzakelijk. Behoorlijk heftig, omschrijft hij dat zelf. De HAS in Dronten moest de toenmalige havo-leerling nog volgen, maar zijn plannen voor het pure melkveebedrijf van toen 29 hectare grasland en 4 ton melkquotum waren direct ambitieus.

„En dan loop je snel tegen de grenzen aan. Die liggen nu op zo'n 31 hectare grasland en 75 koeien, behoorlijk intensief”, heeft hij inmiddels geconstateerd en geaccepteerd. Daarbij geholpen door de persoonlijke overtuiging dat hij 'niet tussen de koeien begraven wil worden' (zijn eigen woorden). Daarom is en was hij

actief in allerlei functies in het Nationaal Landschap IJsseldelta. Alleen de politiek - hij werd al eens voorzichtig gepolst - lijkt hem niets.

In 2010-2011 kwam er wel een tweede tak op het bedrijf; tegen de oude boerderij (genoemd naar de dialectnaam voor een jong paard of de naam van een oude familie) werden een winkel, een theeschenkerij, kanoverhuur en vergaderlocatie gebouwd. Met een opvallende architectuur en met veel steun vanuit het Nationaal Landschap.

Die winkel wordt komende weken gesloten, te weinig verdiensten. Ondanks het grote verkoopssucces van het parfum (en kunstproject) 'L'essence de Mastenbroek' waarin de echte luchtjes van deze polder te ruiken zijn. „Dat blijven we zeker verkopen, ook bij een verkoopadres in Los Angeles scoort het geweldig, maar de winkel verbouwen we voor groepsactiviteiten, feestjes,

vergaderingen en dergelijke. Dat loopt wel heel goed.”

Bangalore

Zijn interesse in de wereld buiten de boerderij kreeg vorig jaar een bijzondere stimulans toen hij in Bangalore in India een weekje kon kijken hoe daar medicinale kruiden worden gebruikt voor veeziekten.

Het project werd en wordt getrokken door de stichting National Livestock Farming en de Mastenbroeker werd benaderd via CZ Rouveen. „Ik was een van de drie boeren. Sjoerd Miedema uit Friesland zit in de omschakeling van gangbaar naar biologisch, Ton Spijkerman uit Wapserveen is al biologisch en ik ben dus heel erg gangbaar.” Het idee was en is om te kijken of deze kruiden een alternatief kunnen zijn voor antibioticagebruik en de daaraan gekoppelde groeiende resistentie van veel bacteriën.

Voor de boer uit Mastenbroek was het een bijzondere ervaring. „In eerste instantie vond ik het een tikje zweverig, het was allemaal bijna religieus met zingen en muziek. Daarna raak je toch onder de indruk van die oude kennis die ze daar hebben. Er is een hele universiteit mee bezig. Ook in India is resistentie bij mens en dier een groeiend probleem. Nog afgezien van residu in de melk. Natuurlijk moet je kritisch blijven en niet alles vanaf die roze wolk tijdens dat bezoek bekijken. Aan de andere kant, wij hier in het Westen hebben ook niet alle wijsheid in pacht.”

Aloë Vera

Juist om te zien hoe en of de Indiase kennis bruikbaar is in Nederland, werkte Van Ittersum vorig jaar mee aan een kleinschalig onderzoek. Het doel ervan was om te zien of een mengsel op basis van Aloë Vera werkt tegen een hoog celgetal in de melk. „Twee van mijn koeien deden mee. Dat was nog een heel werk, dat spul elke dag maken en twee keer die uiers insmeren. Door die kurkuma erin zag alles oranje. Ik zag wel dat het wat deed, maar het was een kleine proef.”

Dat de Indiase kruidenkennis alle antibiotica overbodig maakt, gelooft de Mastenbroeker in ieder geval niet. „Bij een heftige mastitis of baarmoederontsteking heb je echt antibiotica nodig. Kruidenmengsels geven je wel meer mogelijkheden, al zal er nog veel onderzocht moeten worden gedaan.”

Heeft het zijn manier van werken beïnvloed?

„Je wordt zeker voorzichtiger met antibiotica, natuurlijk ook door alle reductieregels. Je grijpt

bij mastitis veel vaker eerst naar de mintzalf. Enkele jaren geleden had ik een DDD (Dier Dag Dosering) van 8, nu is dat onder de 3 gezakt. Wel is het lage fruit geplukt zoals ze dat noemen. Je zou alleen nog wat met de droogstand op kwartierniveau kunnen doen.”

Lacherig

Collega-boeren reageren vaak wat lacherig op de verhalen uit India, maar zijn ook geïnteresseerd, heeft hij gemerkt. „Bij CZ Rouveen is veel aandacht voor duurzaamheid. Er zijn nu al 10 workshops met elk 10 boeren gegeven door de dierenartsen Hans Nij Bijvank (Steenwijk) en Maria Groot, die er ook bij waren in Bangalore. Dat is een flink percentage van de aangesloten Rouveen-leden en echt niet alleen de jonge of de biologische boeren. Je ziet ook dat jonge veeartsen dit niet meteen meer afserven. Trouwens, een vertegenwoordiger van de GD en van LTO zijn afgelopen voorjaar ook naar Bangalore geweest.”

Bedrijfsmatig staat de jonge boer op een kruispunt. De kop van de financiering is eraf, maar de uit 1980 daterende stal, hoe degelijk ook gebouwd, moet een keer worden vervangen. Een opvolger is er (nog) niet, al wordt de tweede jonge Van Ittersum in december verwacht, en de huidige 70 koeien zorgen met de tweede tak voor een gezinsinkomen. „Ik hoor te veel verhalen van boeren die twee keer zo groot willen worden, op naar de 200, 250 koeien, en dan hun hoofd stoten. Dan wil ik toch liever de vrolijke boer blijven. Mijn vader had het vroeger vaak over de gulden middenweg. Ik moet eerlijk zeggen dat dat me nu meer aanspreekt dan vroeger.”

Redacteur Lauk Bouhuijzen op de koffie bij Hendry van Ittersum in Mastenbroek (OV).

Bedrijfsgegevens

Hendry van Ittersum heeft in Mastenbroek een melkveebedrijf met 70 koeien, 35 stuks jongvee en 31 hectare grasland. Maïs koopt hij aan. De tweede tak bestaat uit een winkel (wordt gesloten), kanoverhuur en ruimtes voor vergaderingen en andere activiteiten zoals kinderefeestjes.

Datum: 6 oktober 2015.

Tijd: 10:30-12:00 uur.

Koffie: Uit de espresso-automaat.